

CSELEKVÉSI PROGRAM

FŐVÁROSI AGGLOMERÁCIÓ
ÖNKORMÁNYZATI TÁRSULÁS

2011

I. BEVEZETŐ

A modernizálódó nagyvárosok, így Budapest is az utóbbi évtizedek során szinte mindannyian ugyanolyan demográfiai problémákkal kellett, hogy szembesüljenek (szuburbanizáció, dezurbanizáció, reurbanizáció folyamatai).

A városkörnyékek, az agglomerációs települések a nagyvárosok közelségéből adódóan ugyanígy számos terhet kell, hogy viseljenek, elég csak az ingázásból adódó közlekedési igények jelentette nehézségekre gondolni.

Az azonos kihívásokkal szembenező települések korán felismerték, hogy egymással szövetségben nagyobb érdekérvényesítő képességgel bírnak, így számos nagyváros környékén alakultak ki társulások az agglomerációs településekből.

Ez Budapest esetében sem volt másképp, a kormány a 89/1997.(V.28.) Korm. rendeletében az agglomerációs övezetet 78 Pest megyei településben határozta meg. Az agglomeráció jogi lehatárolása ugyanakkor eltér a főváros és a környező települések közötti tényleges munkamegosztás alapján megállapítható „együtt dolgozó” területtől.

Az agglomerációs együttműködés munkaszervezete a Budapesti agglomeráció esetében a 2005-ben újjáalakított Budapesti Agglomerációs Fejlesztési Tanács (BAFT), amely több, mint 80 települést fog össze, és amelynek deklarált célja a főváros és a környéki települések fejlesztési elképzeléseinek egymással, valamint az országos és regionális koncepciókkal, programokkal történő összehangolása.

Mi, a Fővárosi Agglomeráció Önkormányzati Társulás (FAÖT) tagjai üdvözljük a BAFT céljait, széles körű együttműködésre törekvését, mindemellett úgy gondoljuk, hogy a fővároshoz közvetlenül kapcsolódó települések speciális, egymáshoz hasonló problémákkal küszködnek, ezért érdekeinek képviselőit, azok összehangolására hoztuk létre társulásunkat.

Amint azt a Társulási Megállapodás is rögzíti, a Társulás alapvető célja az érintett települések közös fellépése – bizonyos ügyekben Budapesttel együtt – az agglomerációs települések érdekében. A legfontosabb feladat a közös érdekérvényesítés, érdekvédelem, a közös gondolkodás, és a tapasztalatcsere a mindannyiunkat érintő problémás területekkel kapcsolatban.

II. PRIORITÁSOK ÉS CSELEKVÉSI TERVEK

Tekintettel a 2011. június 15. napján megtartott alakuló ülésen elhangzottakra, kidolgoztuk cselekvési programunkat, az alábbiak szerint:

1. TÖMEGKÖZLEKEDÉS

A FAÖT 17 tagtelepülése prioritásként tekint a közösségi közlekedés kérdésére. Mivel a BKV, vasúti, HÉV- és Volánbusz-közlekedés a településeket közvetlenül is érinti, fontosnak tartjuk a tömegközlekedés problémáinak mielőbbi megoldását. Ilyen problémaként merül fel a finanszírozás kérdése, a járatok mennyisége, azok minősége és a menetrendek minél teljesebb összehangolása. Szükségesnek tartjuk az egyes jogszabályok megalkotása során a széles körű társadalmi egyeztetést, így a FAÖT tagjai is lehetőséget kapnának a jogszabály-előkészítési folyamatban való részvételre.

Első lépésként célunk a kapcsolat felvétele a különböző, közösségi közlekedést biztosító társaságokkal. El kívánjuk érni, hogy az érintett településekre az egyes járatok kedvezőbb feltételek mellett jussanak el, értve ezalatt a járatok megfelelő mennyiségének és minőségének a biztosítását. Jogos elvárás az utazó/közlekedő lakosság részéről a tömegközlekedés szinkronizálása a különböző busztársaságoknál, a regionális vasútnál a menetrendek esetében, melyekre jelenleg nincs érdemi befolyása az önkormányzatoknak. Figyelembe véve az ország sugárirányban kialakított közlekedési hálózatát, álláspontunk szerint elengedhetetlen az agglomerációs települések tömegközlekedéssel való összekötése lehetőségének biztosítása legalább kistérségi, majd járási szinten.

Mindezekkel összefüggésben problémát jelent a finanszírozás kérdése, hiszen álláspontunk szerint az egyes önkormányzatok számára óriási többletterhet jelent a monopolhelyzetben lévő budapesti tömegközlekedési társaságnak fizetett – aránytalanul magas – éves hozzájárulás. Szükség van több P+R parkoló megépítésére, és szorgalmazni kívánjuk a vasúti pályák felújítását, korszerűsítését is.

2. KÖZÚTI KÖZLEKEDÉS

Problémát jelent a közúti közlekedés szempontjából, hogy:

- az M0 autópályát Budapest úthálózatát valamelyest tehermentesíti, azonban több szempontból is többletterhet ró az agglomerációs településekre. Egyrészt nem tudja ellátni körgyűrű funkcióját, ugyanis befejezésére eddig nem került sor. Emellett az újabb szakaszok építése során a kivitelezők a településeket összekötő alsóbbrendű utakat, valamint a települések belső úthálózatát használták felvonulási területként, így azok minősége számottevően romlott, azonban ezek javításának terhei elsősorban az önkormányzatokat sújtják.

- települést elkerülő úttal az agglomerációs térség tagjai közül csak néhányan rendelkeznek, amely utak állapota elhanyagolt, felújításra szoruló.
- az utóbbi években megnövekedett járműforgalommal egyenes arányban a zajterhelés is rendkívüli mértékben megnőtt;

A településeket összekötő többszámjegyű utak felmérésére és besorolására évtizedekkel ezelőtt került sor, a lebonyolított forgalom függvényében. Ez a forgalom mára megtöbbszöröződött, ugyanakkor az igénybevétel megnövekedése mellett ezen utak átsorolása nem történt meg, így alacsonyrendű útként nyilvántartva gyakorlatilag nem áll rendelkezésre forrás ezek felújítására. Elsődleges célunk, hogy az Európai Unió forrásainak segítségével lehetőséget teremtsünk a halaszthatatlan felújítások elvégzésére.

Fontosnak tartjuk az egyes településeket elkerülő, tehermentesítő utak állapotának megfelelő szintre hozását, valamint indokolt esetben ilyen utak újonnan való létesítését.

Távlati terveink között szerepel az egységes fellépés az M0 autópályát befejezése érdekében, valamint az érintett településeken jelentkező zajhatás csökkentése magas zajvédő falak kialakításával, különösen a csomópontokban. Szeretnénk, ha a környűrhöz hasonlóan egy kerékpárút-környűrű és létesülhetne, ez ugyanis elősegíthetné a települések közötti közvetlen kapcsolat minőségének javítását.

3. VÍZ- ÉS ENERGIAGAZDÁLKODÁSI KÉRDÉSEK

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény módosításának tervezett iránya azt feltételezi, hogy a jogalkotó a regionalitás elvét kívánja alkalmazni a következők szerint: *„a tulajdonosi és az üzemeltetési integráció vonatkozásában az elkülönült víziközműekkel szemben olyan egységes víziközmű-rendszerek létrejöttét kell előnyben részesíteni, amelyek műszaki, gazdaságossági (árpolitikai), támogatási és környezetbiztonsági szempontból egyaránt hatékonyak.”*

Kinyilatkoztatott szándékunk, hogy a FAÖT tagjai közül az önkormányzati tulajdonban lévő víziközmű-szolgáltatóval rendelkező települések megtarthassák és továbbra is működtethessék ezeket akár nagyobb integrációba tömörülve egyes feladatok ellátására, így a települési önkormányzatok számára kötelező feladatként ellátandó víz- és csatornaszolgáltatás továbbra is helyi keretek között maradhatna.

Az energiagazdálkodással kapcsolatban tervünk az egyes tagtelepülések energiabeszerezésének az összehangolása, esetleg közös közbeszerzések lebonyolítása annak érdekében, hogy a piac túlnyomó részén jelen lévő energiaszolgáltatók kiemelt helyzetének megváltoztatásával kedvezőbb feltételekkel juthassunk energiához.

4. KÖZBIZTONSÁG KÉRDÉSE

A FAÖT tagtelepülései sajátos helyzetben vannak közbiztonsági szempontból a főváros közelsége miatt. E sajátos helyzet bizonyos speciális, kizárólag az agglomerációban jelentkező problémákat indukál:

- az elkövetett bűncselekmények-szabálysértések száma a fővárostól mért távolság növekedésével arányosan csökken, így a fővároshoz közvetlenül kapcsolódó települések fokozottabb veszélynek vannak kitéve közbiztonsági szempontból;
- a fővárosban bűnöző elemek számos esetben nem az elkövetés helyszínét választják lakóhelyükül, hanem a külterületeket vagy a környező településeket;
- a főváros vonzáskörzetéből rengetegen járnak Budapestre dolgozni amellet, hogy lakóhelyük a vonzáskörzetben van. Ebből kifolyólag településeink problémája a hatalmas átmenő forgalom.

Elő kívánjuk segíteni az egyes településeken működő polgárőrségek, közterület-felügyeletk és mezőőri szolgálatok megerősítését, a köztük való hatékony kapcsolattartást és együttműködést. Ennek érdekében továbbképzéseket, bemutatókat, versenyeket fogunk szervezni e szervezetek között, amelyeken lehetőség nyílhat a kapcsolatok elmélyítésére, valamint a tapasztalatcserére.

Középtávú célunk a lehetőségek figyelembe vételével a rendőrlétszám emelése.

5. KAPCSOLAT A FŐVÁROSSAL

Amint azt a FAÖT Társulási Megállapodása is deklarálja, bizonyos esetekben elengedhetetlen a kommunikáció és a közös fellépés a fővárossal. Ennek érdekében intézményesített, nyílt partneri kapcsolatot kívánunk ápolni a Budapesti Önkormányzatok Szövetségével, valamint a Fővárosi Önkormányzattal, melynek formája a legalább félévenként megtartandó, aktuális problémákat megvitató megbeszélés, valamint a Társulási Tanács ülésére történő meghívásuk. Az első lépés e körben már megtörtént, így Fővárosi Önkormányzat részéről a FAÖT-tel való kapcsolattartásra kijelölt személy Németh Szilárd, Budapest XXI. kerületének polgármestere.

6. GAZDASÁGFEJLESZTÉS

A FAÖT tagjainak szándéka, hogy gazdasági érdekeiket, fejlesztési lehetőségeiket ne csak egyénileg érvényesítsék, hanem tevékenységüket a lehető legszorosabb módon hangolják össze. Így megnő az egyes települések érdekérvényesítési képessége is.

Társulásunk mielőbb létre kívánja hozni saját honlapját, szeretne saját kiadványokat megjelentetni, ezzel is elősegítve az agglomerációs települések közös alapokra helyezett kommunikációját, azok gazdasági potenciáljának minél szélesebb körű megismerésének lehetőségét.

A gazdaságfejlesztésen belül kiemelten kívánunk foglalkozni a turisztika kérdéskörével, hiszen a fővárosba vagy a társulás tagtelepüléseire érkező turistáknak színes programkínálatot tudunk közösen biztosítani.

7. KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELEM

Mai felgyorsult világunkban számos negatív hatás éri környezetünket (pl. károsanyag-kibocsátás, hulladékmennyiség ugrásszerű növekedése), ezért a környezet- és természetvédelem kérdése prioritásként kezelendő. A kérdéskörön belüli legfontosabb megoldandó problémák:

- szelektív hulladékgyűjtés és hulladék-újrahasznosítás,
- állati hulladékok begyűjtésének problematikája.

A szelektív hulladékgyűjtéssel és az újrahasznosítással kapcsolatban fontosnak tartjuk a különböző települések közötti állandó tapasztalatcserét, a cselekvés közös irányának felvázolását és ennek megfelelő lépések megtételét (pl. szemétyűjtési akciók szervezése, veszélyes hulladékok összegyűjtése, újrahasznosításra történő átadása stb.).

Az állati hulladékok kezelése kapcsán is indokoltnak tartjuk a változtatást. Ezzel a szolgáltatással az agglomerációs települések területén jelenleg mindössze egyetlen céget tudunk megbízni, amely kiváltságos helyzeténél fogva egyoldalúan alakítja árpolitikáját. A túlzott árak leszorítása érdekében akár saját szervezet létrehozására is lehetőséget látunk.

8. PÁLYÁZATOK

Tekintettel arra, hogy az agglomeráció összes települése Budapesttel együtt az ország legfejlettebb területének, azaz a közép-magyarországi régióknak a tagja, e terület juthat a legnehezebben Európai Unió forrásaihoz. Gyakran előfordul, hogy a társulás tagtelepülései már a pályázati folyamatban sem vehetnek részt.

E hátrányunkat ellensúlyozandó fontosnak tartjuk, hogy a FAÖT tagjai egymással együttműködve, összehangolva figyeljék az egyes pályázati lehetőségeket, és bizonyos esetekben akár közösen pályázzanak. Szeretnénk megfelelő pályázati és lebonyolítói gyakorlattal rendelkező saját szakembereket igénybe venni, amely a megvalósítás során a projektmenedzsment feladatait is képes lehet magas színvonalon ellátni, beleértve a közbeszerzések szakszerű levezénylését is.

A. 2012-13-as pályázati időszak

Az ebből az uniós pályázati időszakból hátralévő rövid időben célunk az operatív együttműködés a még rendelkezésre álló esetleges források minél hatékonyabb kihasználása érdekében.

B. 2014-20-as pályázati időszak

Indokoltnak tartjuk annak kidolgozását, hogy milyen módon és milyen felosztásban lesz lehetőségünk ezen időszakban részt venni az egyes uniós pályázatokon. Ezzel kapcsolatban mielőbb szükséges egy munkacsoportot létrehozni, melynek feladata a tárgybani pályázatok folyamatos figyelemmel kísérése, és a tagtelepülések ezzel kapcsolatos tennivalóinak összehangolása, a munkában való részvétel előkészítése és annak koordinálása a minél hatékonyabb megvalósítás érdekében.

9. KULTURÁLIS, CIVIL ÉS SPORTKAPCSOLATOK

A kulturális, civil és sportkapcsolatok által az egyes települések lakossága közelebb kerülhet egymáshoz. Ezt a közeledést kívánjuk elősegíteni azzal, hogy Társulásunk időről időre különböző eseményeket, akciókat szervez, illetve segíti az egyes települési rendezvények időbeliségének összehangolását. Így az egyes településeken működő civil szervezetek, kulturális közösségek és sportszervezetek megismerhetik egymást, kapcsolataikat elmélyíthetik, esetenként tevékenységüket közösen is folytathatják és elkerülhetőek az egymáshoz közeli települések programjainak egybeesése, mely a kulturális paletta színesedéséhez vezethet.

III. ZÁRSZÓ

Jelen cselekvési programunk ahhoz kíván hozzájárulni, hogy a FAÖT-öt alkotó 17 település közös alapokra helyezkedjen, és ne elszigetelten, egymástól függetlenül harcoljon érdekeiért, hanem a tagtelepülések vezetői közös megoldásokban gondolkodjanak. A Társulás a jelen cselekvési programban deklarált célok irányában elkötelezett, és nyitott arra, hogy meghallgassa – és akár tagként befogadja – a hasonló problémákkal küszködő más településeket is.

Gyál, 2011. november 16.

Pápai Mihály
elnök